

V Ogólnopolska Konferencja
Dydaktyki Akademickiej
Ideatorium

ZESZYT STRESZCZEŃ

V Ogólnopolska Konferencja
Dydaktyki Akademickiej
Ideatorium

Organizator

Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Komitet Organizacyjny

Dr hab. prof. UG Joanna Mytnik (*przewodnicząca*)

Dr Wojciech Glac (*wiceprzewodniczący*)

Dr hab. prof. UG Piotr Rutkowski

Dr Iwona Majcher

Mgr Paulina Kozina

Mgr Katarzyna Wszalek-Rożek

Mgr Elżbieta Grochocka

Mgr Natalia Olędryńska

Mgr Arkadiusz Działoszewski

Patronat

Prorektor ds. Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego,

dr hab. prof. UG Anna Machnikowska

Streszczenia referatów	4
Streszczenia plakatów	22

STRESZCZENIA REFERATÓW

*Streszczenia uszeregowano wg kolejności alfabetycznej
nazwisk pierwszych autorów.*

Wykorzystanie filmu w dydaktyce akademickiej

Michał Brol, Agnieszka Skorupa

Uniwersytet Śląski w Katowicach

W publikacjach poświęconych zagadnieniom edukacji medialnej i wykorzystywaniu filmu w uczeniu się niejednokrotnie za punkt wyjścia przyjmuje się powszechność, ogólnodostępność filmów. Pytanie czy używać mediów w procesie dydaktycznym zostaje zastąpione refleksją, w jaki sposób z nich korzystać, aby osiągnąć pożądane efekty kształcenia? Jedną z odpowiedzi na to pytanie może być proponowana przez nas metoda psychologicznej pracy z filmem, która sięga do wiedzy psychologicznej i warsztatu pracy psychologa. Jej istotą jest: umiejętność takiego projektowania warsztatów psychologicznych, żeby jak najefektywniej zrealizować ich cel, z uwzględnieniem specyfiki grupy odbiorców, wykorzystując jako główne narzędzie warsztatowe film (szczególnie popularny), który stanowi podstawę do zaprojektowania struktury warsztatu. Uczestnik zajęć wykonuje "psychologiczną pracę" w rozumieniu zaangażowania nie tylko poznawczego, ale także emocjonalnego podczas warsztatów - te dwa elementy mogą wspierać proces zmiany postaw, a także uczenia się. Prowadzący warsztaty również angażuje się w „psychologiczną pracę” w rozumieniu stosowania metod właściwych projektowaniu zajęć psychologicznych oraz wykazuje postawę charakterystyczną dla psychologów pracujących z grupami. Podczas wystąpienia przedstawiamy argumenty za wykorzystywaniem filmu w dydaktyce akademickiej oraz odpowiadamy na pytanie, dlaczego kluczowa jest aktywność samego widza-uczestnika zajęć. Autorami wystąpienia są dr Agnieszka Skorupa oraz mgr Michał Brol, którzy od kilku lat realizują zajęcia „Psychologiczna Praca z Filmem” w Uniwersytecie Śląskim. Prowadzą również warsztaty z wykorzystaniem filmu dla dzieci, młodzieży i dorosłych poza uczelnią, są redaktorami podręcznika „Psychologiczna Praca z Filmem” oraz autorami kilku artykułów na temat wykorzystania filmu w dydaktyce.

Jak przygotować zajęcia laboratoryjne?

Małgorzata Czerwicka

Uniwersytet Gdański

Rozpoczynając pracę nauczyciela akademickiego, zazwyczaj prowadzimy zajęcia w ramach kursów już istniejących. Prędzej czy później stajemy jednak przed zadaniem przygotowania autorskich zajęć. W przypadku nowego przedmiotu przeznaczanego dla studentów Wydziału Chemii są to wykłady oraz ćwiczenia laboratoryjne, którym czasami towarzyszą także ćwiczenia audytoryjne. Dla studentów kierunków eksperymentalnych, część praktyczna jest niezwykle ważna z punktu widzenia ich późniejszej pracy zawodowej. Zajęcia laboratoryjne powinny ich przygotować do wykonywania doświadczeń z wykorzystaniem gotowych i sprawdzonych przepisów, ale także na rozwiązywanie problemów naukowych w oparciu o samodzielnie zaproponowane procedury. W bieżącym roku akademickim rozpoczęłam prowadzenie kursu „Chemia substancji zapachowych”. Podczas wystąpienia chciałabym się podzielić uwagami dotyczącymi przeprowadzonych ćwiczeń laboratoryjnych. Nie były one oparte o wcześniej przygotowane instrukcje ani dopracowane eksperymenty. Studenci mieli możliwość wyboru związków, matryc oraz metod analizy. W opracowywanym planie doświadczeń uwzględnić musieli jedynie ramy czasowe zajęć oraz możliwości aparaturowe Wydziału Chemii UG. Zajęcia zakończyliśmy konstruktywną dyskusją na temat wszystkich projektów oraz zaproponowanej przeze mnie formy zajęć.

„Slow edukacja” jako metoda edukacyjna

Szymon Dąbrowski

Akademia Pomorska w Słupsku

Wystąpienie jest uzupełnieniem tez zawartych min. w artykułach poświęconych teorii i pedagogice powolności – „*slow education*” (Dąbrowski, 2015, 2016). Punktem wyjścia jest tu niezgoda na aktualny stan rzeczy w polskiej edukacji, widzianej jako *fast education* (Holt, 2002, 2012). Na tym gruncie poszukiwane są metody oraz szersze strategie dydaktyczne, które mogą nie tylko odsłonić jawne, bądź ukryte procesy „szybkiej i powierzchownej nauki”, ale również posiadają bogaty potencjał konstruowania oddolnych alternatyw dla funkcjonowania szkoły/universytetu XXI wieku na świecie i w Polsce (Berg, Seeber 2016). „*Slow edukacja*” jest tu prezentowana przede wszystkim jako metoda dydaktyczna, jednakże jej źródła naukowego uzasadnienia można odnaleźć zarówno na gruncie badań teoretycznych, jak również poszukiwań empirycznych. Z jednej strony, należy tu przywołać całą tradycję krytyki racjonalności w badaniach społecznych, już od Maxa Webera i Jeana Baudrillarda, aż po Georga Reitzera czy Zygmunta Baumaną. Z drugiej zaś strony, warto wskazać przestrzenie adaptacji empirycznych na gruncie edukacyjnym, choćby Maurica Holta czy literackie opisy Carla Honore. Dydaktyka odwołująca się do założeń „ruchu *slow*” ogniskuje swoją uwagę wokół teorii uważności, obecności i teorii dramatu na gruncie pedagogicznym. Techniki obecne w tym podejściu to przede wszystkim: marginalizacja edukacji medialnej na rzecz edukacji interakcyjnej, nastawienie na równowagę między rozwojem kognitywnym i emocjonalnym (na każdym poziomie edukacji, również w edukacji akademickiej), praca z ciszą oraz demokratycznymi stylami komunikacji, a także procesowe wykorzystanie metody projektowej. Wszystko to, ma pozwolić na przełamanie przynajmniej dwóch, najmocniej promowanych paradygmatów współczesnej dydaktyki: edukacji medialnej oraz edukacji neoliberalnej (urynkowanej).

Życie na planszy. Gry planszowe w edukacji biologicznej

Jacek Francikowski

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Współczesne myślenie o nowoczesnej edukacji często jednoznacznie kieruje się ku technologiom cyfrowym. Równocześnie wiemy, że rozwiązania analogowe mają ciągle ogromną wartość i są niezwykle użyteczne w różnorodnych kontekstach edukacyjnych. Jednym z takich rozwiązań analogowych, który wprowadza, mimo swej długiej historii, nową jakość i odmianę do procesu dydaktycznego są gry planszowe. Gry przeżywają obecnie swój renesans, a ich nowoczesne wersje stanowią ogromną bazę rozwiązań i pomysłów do wykorzystania w procesie edukacyjnym. Swoją tematyką obejmują one zjawiska od poziomu molekularnego, komórkowego po fizjologiczny, ekologiczny czy ewolucyjny. Co ważne pod ogólnym hasłem „gry planszowe” znajdziemy gry, które nie zawsze wykorzystują planszę. Często wystarcza niewielki kawałek przestrzeni i powszechnie dostępne przedmioty (guziki czy koraliki) by zagrać. Trzeba zaznaczyć, że dostępnych jest obecnie wiele gier na licencji PnP (*print and play*, czyli „drukuj i graj”), dzięki czemu możemy przygotować dowolną liczbę kopii gry tak by wszystkie osoby w grupie mogły uczestniczyć w aktywności.

Jak wskazują nasze doświadczenia gry mogą być użytecznym rozwiązaniem na poziomie edukacji akademickiej. Pozwalają one na aktywne uczestnictwo całej grupy studentów w dynamicznym procesie, który zawiera rywalizację, emocje, oraz procesy głębokiego przetwarzania informacji. Funkcjonowanie w obszarze gry wymaga przełożenia zasad na działanie jak i wykorzystania wiedzy by osiągnąć określone cele. Z tego punktu widzenia gry zawierają składowe, które pozwalają na utajone nabywanie i kształtowanie kompetencji na wielu poziomach. Zaprezentujemy nasze doświadczenia z wybranymi grami planszowymi na zajęciach z zakresu kształcenia biologicznego. Równocześnie niektóre z nich są łatwe do zaadoptowania na innych kierunkach kształcenia zależnie od założonych celów dydaktycznych.

Niemuzealnie o muzeum – przestrzeń ekspozycji w akademickiej sali

Michał Grabowski

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Przedmiotem prezentacji będzie przybliżenie metodologii prowadzenia zajęć dotyczących muzealnictwa, adresowanych dla studentów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego. Zajęcia poświęcone historii sztuki i teorii muzealnictwa, oprócz silnej akademickiej bazy, skupiają się na wizytach studyjnych na ekspozycjach oraz warsztatach. Muzeum jako takie jest rozważane jako istotne terytorium dla badacza współczesnej kultury, gdzie niezwykle istotne są potrzeby odbiorców. Ważny elementem zajęć stanowią metody pracy w grupach, uwzględniające sposoby przygotowania scenariusza wystawy z analizą ikonologiczną wybranych dzieł sztuki oraz oceną potrzeb współczesnej publiczności. Ten sposób prowadzenia laboratoriów pozwala nie tylko na realizację wytycznych i efektów kształcenia zawartych w sylabusie przedmiotu, ale przede wszystkim na kreatywne i niezwykle praktyczne spojrzenie na jedną z ważniejszych instytucji kultury, która we współczesnych społecznościach przejmuje coraz częściej partycypacyjny i społeczny charakter.

E-trening (ma)tematyczny

Gertruda Gwóźdź-Łukawska, Monika Potyrała

Politechnika Łódzka

Przedstawimy e-trening matematyczny dotyczący wykresów funkcji. Koncepcja zakłada wykorzystanie animacji, e-puzzli oraz quizów mobilnych do efektywnej nauki i utrwalenia zdobytej wiedzy na temat funkcji elementarnych oraz zasad ich przekształcania. Zawarte w treningu ćwiczenia wymagają pomysłowości i kreatywności, rozwijają zdolności twórczego poszukiwania więcej niż jednego rozwiązania. Polegają na przedstawianiu, rozpoznawaniu wykresów, układaniu ...

***Kahoot* podczas wykładu. Plusy i minusy**

Katarzyna Jarkiewicz

Akademia Ignatianum w Krakowie

Wystąpienie ma na celu prezentację w oparciu o własne doświadczenia z zajęć mocnych i słabych stron wykorzystania platformy *Kahoota* dla tuningu wykładów. Najpierw będzie uruchomienie dla wszystkich krótkiego *Kahoota* celem zaznajomienia się z nim i jego możliwościami, potem wskazanie przez przykłady znaczenia tego narzędzia zwłaszcza dla sprawdzenia znajomości treści i pojęć z wykładu odbytego. W końcu zwrócenie uwagi na braki programu, trudności w wykorzystaniu go do wszystkich typów zajęć, niebezpieczeństwa w zakresie przyswojenia tylko schematycznie ujmowanych treści. Podane zostaną też możliwości obejścia trudności czy rozbudowy tego narzędzia.

***Small teaching*, czyli jak dobrze wykorzystać pierwsze i ostatnie pięć minut zajęć**

Tomasz Kamiński

Uniwersytet Łódzki

Zainspirowany książką Jamesa Langa pt. „*Small teaching*” zacząłem eksperymentować z różnymi metodami rozpoczynania i zamykania zajęć ze studentami. Podczas wystąpienia chciałbym się podzielić z uczestnikami moimi doświadczeniami w tym zakresie. W szczególności chciałbym odpowiedzieć na 3 pytania:

1. Jak można efektywnie wykorzystać pierwsze i ostatnie minuty zajęć?
2. Jak można dzięki temu poprawić efektywność nauczania?
3. Które techniki rozpoczynania i zamykania zajęć stosuję najczęściej i dlaczego?

Najfajniejsze w technikach „*Small teaching*” jest to, że można zacząć je stosować natychmiast, od następnych zajęć, które prowadzimy. Mam nadzieję, że przynajmniej część uczestników swoje kolejne zajęcia zacznie od... czegoś zupełnie innego niż zwykle.

Edukacja plenerowa w kształceniu akademickim. Wyzwanie dla pedagogiki

Katarzyna Kmita-Zaniewska

Uniwersytet Gdański

W kształceniu akademickim pedagogów istnieje konieczność włączania *outdoor education*, by istotnym celem realizowanych zajęć był rozwój wykorzystywanych w edukacji plenerowej kompetencji - narzędzi przyszłych wychowawców, nauczycieli i animatorów. Poprzez obcowanie z przyrodą oraz doświadczanie uczenia się w otoczeniu naturalnym, studenci odkrywają znaczenie ludzkiej aktywności i przeżyć w środowisku, nie tylko w celowych oddziaływaniach pedagogicznych, lecz także w socjalizacji.

Wykładowcy akademicy mogą wyznaczać nowe cele własnej praktyce pedagogicznej i wyznaczać nowe przestrzenie edukacyjne. Szczególne znaczenie przypisuję wzmocnieniu pozytywnej postawy najmłodszych pokoleń wobec świata przyrody, co można osiągnąć poprzez troskę o włączanie *outdoor education* do programu kształcenia na kierunkach pedagogicznych.

Czy ćwiczenia laboratoryjne na studiach przyrodniczych mogą być atrakcyjne?

Anita Lewandowska

Uniwersytet Gdański

Ćwiczenia laboratoryjne często kojarzone są z wykonywaniem krótkich doświadczeń w ramach pojedynczych zajęć. Student poprzez odtwórczą pracę w laboratorium zdobywa podstawową wiedzę bierną, a nauczyciel akademicki oczekuje od niego przeprowadzenia wyznaczonego ćwiczenia poprzedzonego odpowiedzią na pytania związane z tematem zajęć. Niestety, jeśli poza uczelnią wiedza ta nie będzie wykorzystywana w praktyce, istnieje prawdopodobieństwo, że zostanie ona zapomniana. Dlatego zadaniem nauczyciela akademickiego jest rozwijanie w studencie intelektualnych umiejętności wyższego rzędu. Zaliczyć do nich należy nie tylko rozumienie teorii i jej zastosowanie w praktyce, ale przede wszystkim przeprowadzenie analizy i syntezy, czy wreszcie ewaluacji wybranego problemu.

Ćwiczenia laboratoryjne, podobnie jak konwersatoryjne czy audytoryjne, mogą w ciekawy sposób poszerzać wiedzę przedmiotową, zachęcać do dyskusji nad wybranym problemem naukowym, oceniania pracy innych oraz wyciągania wniosków wynikających z przeprowadzonego doświadczenia. Odpowiednie pokierowanie studentami podczas zajęć prowadzi ponadto do rozwijania w nich kompetencji społecznych poprzez pracę w grupie, uczy odpowiedzialności, dotrzymywania terminów oraz dobrej organizacji pracy. Wszystkie w/w elementy będą przydatne na późniejszych etapach kariery zawodowej. Mając na uwadze dobro studenta, jego rozwój intelektualny i zawodowy, można zaplanować atrakcyjne i niemonotonne zajęcia laboratoryjne, które będą równocześnie inspirować do dociekań naukowych.

Podczas konferencji chcę podzielić się doświadczeniem zdobytym w czasie prowadzenia autorskich zajęć laboratoryjnych z przedmiotu „Aerozole i gazy” przeznaczonego dla studentów stacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku Oceanografia.

User Experience w dydaktyce akademickiej – czy (i jak) warto wykorzystać?

Iwona Maciejowska

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

UX (*user experience*) to stosowane w technologiach informatycznych, ergonomii i marketingu określenie opisujące doświadczenia użytkownika podczas korzystania z produktu lub usługi i oparte o nie projektowanie nowych systemów i przedsięwzięć.

Na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UJ wykorzystano UXD (*UX design*) proponując słuchaczom studiów doktoranckich, uczestnikom kursu „Dydaktyka szkoły wyższej w naukach przyrodniczych”, przygotowanie w ramach pracy zaliczeniowej propozycji zmian w organizacji, metodach i ocenianiu kształcenia studentów studiów I i II stopnia, którymi do niedawna sami byli.

Od 4 lat doktoranci opierali propozycje innowacji dydaktycznych nie tylko o swoje osobiste doświadczenie, ale także o wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie 30 godz. kursu z podstaw dydaktyki akademickiej. W rzeczywistości łączyli więc „doświadczenie użytkownika” z wiedzą „eksperta”.

W roku 2016/17 doktoranci mieli za zadanie zastosowanie w proponowanych zmianach koncepcji UDL (*Universal Design for Learning*). UDL oparte jest na 3 zasadach: *Multiple Means of Representation* (różnorodne sposoby prezentacji wiedzy), *Multiple Means of Expression* (Różnorodne środki wyrazu, prezentacji, co student wie i potrafi), *Multiple Means of Engagement* (różnorodne metody angażowania, motywowania studentów) [1], a wszystko to w związku z coraz większym zróżnicowaniem studentów pod wieloma względami, w tym przede wszystkim stanu zdrowia, ale także sytuacji społeczno-ekonomicznej, języka i kultury, stylu uczenia się, wieku i doświadczenia.

Prezentacja zawiera przegląd i analizę propozycji doktorantów, które pokazują ich podejście do zadania, a jednocześnie mogą być inspiracją dla innych wydziałów i uczelni.

[1] Rose, D. H., Harbour, W. S., Johnston, C. S., Daley, S. G., & Abarbanell, L. (2006). Universal design for learning in postsecondary education: Reflections on principles and their application. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 19(2), 17.

Jak nie zanudzić studentów na wykładzie – z doświadczeń wykładowcy matematyki

Marek Małolepszy

Politechnika Łódzka

W referacie zaprezentowana zostanie koncepcja prowadzenia wykładu na przykładzie zajęć z matematyki prowadzonych na Wydziale Mechanicznym Politechniki Łódzkiej. Celem referatu jest wskazanie elementów, które zdaniem autora, mają zasadniczy wpływ na stosunek studentów do wykładowcy i wykładu, frekwencję na wykładzie, a także na „jakość” obecności studentów na wykładzie (skupienie, zaangażowanie). W referacie zostaną przedstawione pewne praktyczne wskazówki wykorzystywane przez autora podczas wykładu.

Program Honorowy Uczelni Łazarskiego – wsparcie na starcie

Katarzyna Marton-Gadoś, Jarosław Kosyra

Uczelnia Łazarskiego w Warszawie

Współczesny młody człowiek coraz bardziej odbiega od naszych wyobrażeń studenta. I bynajmniej nie jest to tylko efekt „zamiany książki na laptop”. Coraz częściej studiowanie oznacza dla młodych ludzi dążenie do wąsko wyznaczonego celu, jak najszybsze „wyspecjalizowanie” się w określonej tematyce i próbę podboju rynku pracy. Coraz mniej wśród studentów zrozumienia wagi wykształcenia ogólnego, erudycji i zwykłej ciekawości świata, pozwalającej odnaleźć się w różnych nieprzewidzianych sytuacjach życiowych. Czy na naszych oczach przewartościowane zostaje pojęcie „człowieka wykształconego”?

Widząc wagę problemu, a jednocześnie duży potencjał młodych ludzi, na Uczelni Łazarskiego stworzyliśmy program wspierający studentów ambitnych, aktywnych i ciekawych świata. Pomagamy pielęgnować te zalety. Robimy to niestandardowo, tak jak odbiegający od naszych standardów jest młody człowiek. Stworzyliśmy Program Honorowy Uczelni Łazarskiego, który w sposób kompleksowy i przemyślany buduje w grupie naszych wybranych studentów poczucie, iż poznawanie nowych obszarów, podejmowanie się nowych wyzwań jest ciekawe i wartościowe. W naszym zespole, opartym na partnerskich zasadach współdziałania, mamy grupę najlepszych studentów i powiększające się różnorodne grono wykładowców. Obserwujemy ogromne metamorfozy studentów - tych cichych i zamkniętych - w aktywnie podchodzące do swojego życia jednostki, ale także tych przebojowych - którzy ucząc się pokory pracy w grupie mocno rozwijają kompetencje miękkie. Czy znaleźliśmy sposób radzenia sobie z marazmem studentów (a niekiedy niezasłużoną butą)? Nie wiem. Może to tylko otworenie drzwi i wpuszczenie świeżego powietrza, którym zachłystują się. Chętnie podzielimy się z Państwem naszym niecodziennym doświadczeniem i opowiemy o Programie Honorowym, o studentach, i o naszej filozofii pracy ze zdolnymi młodymi ludźmi.

Metody symulacyjne jako sposób aktywizacji studentów

Justyna Mirończuk

Uniwersytet Łódzki

W treści wystąpienia poruszona będzie tematyka zastosowania gier symulacyjnych w dydaktyce w szkołach wyższych. Przedstawione zostaną ich zalety, możliwości wykorzystania oraz przykłady stosowanych gier z ich prześledzeniem.

Symulacja jako metoda pedagogiczna daje możliwość, w warunkach bezstresowych, opanowania przyswojenia podstawowych umiejętności zawodowych, alternatywnych działań, rozwiązywania problemów związanych z wykonywaną pracą, uczy przewidywania skutków podejmowanych decyzji, rozpoznawania wzajemnych związków różnych sytuacji zawodowych, samodzielności, kreatywności, asertywności. Zdobyte w oparciu o ten model kształcenia wiadomości i przeżycia łatwo dadzą się przenieść na podobne sytuacje w rzeczywistości pracowniczej.

W grach symulacyjnych uczący się podejmują działania, które przypominają czynności wykonywane przez nich w różnych rzeczywistych sytuacjach życiowych. Są to z reguły sytuacje problemowe, które mają miejsce w rzeczywistości.

Gry symulacyjne charakteryzują się tym, że działanie uczących się jest ukierunkowane na rozwiązanie wyrażenie określonego problemu typu: odkryć, wynaleźć, opracować metodę działania najbardziej optymalnego w zadanych warunkach.

Wyniki badań wskazują, że największą zaletą gier symulacyjnych jest uaktywnienie uczniów o różnym poziomie intelektualnym i różnych typach osobowości. Gry symulacyjne stosuje się powszechnie w szkołach wyższych, m.in. w dydaktyce ekonomii, zarządzania, dydaktyce kierunków technicznych, takich jak chemia elektrotechnika, elektronika, automatyka.

Szkolna Internetowa Gra Giełdowa (SIGG) i kurs e-learningowy – praktyczne aspekty przekazywania wiedzy o rynku giełdowym

Anna Szymczak

Uniwersytet Łódzki

Celem niniejszego wystąpienia jest omówienie korzyści z wykorzystywania w procesie kształcenia Internetowej Gry Giełdowej (SIGG) i kursu e-learningowego realizowanego przez Narodowy Bank Polski w ramach programu edukacji ekonomicznej. W pracy wskazane zostaną ponadto negatywne skutki nieodpowiedniego wdrażania tego procesu. Systematyczne przeprowadzanie zajęć wzbogaconych o elementy multimedialne oraz interaktywne zwiększają możliwości na skuteczne przyswojenie materiału zakładanego oraz wymaganego w ramach podstaw programowych przedmiotu. W wystąpieniu zaprezentowane zostaną również przykłady z poprzednich edycji wraz z przedstawieniem i omówieniem danych statystyki.

Pedagogika zabawy na uczelni wyższej

Anna Wenta

Uniwersytet Gdański

Kiedy jesteśmy dziećmi w wieku przedszkolnym czy rozpoczynamy naszą przygodę z edukacją na początku szkoły podstawowej bawimy się, śmiejemy, komunikujemy się z sobą poprzez zabawę. Im jesteśmy starsi i zdobywamy kolejne szczeble edukacji, zabawy i śmiechu jest coraz mniej. Tymczasem jak się okazuje zabawa to wspaniałe, zupełnie niedocenione narzędzie dydaktyczne, dzięki któremu możemy wiele się nauczyć. Oddziałując na sferę emocjonalną człowieka, wzmacniając jego poczucie bezpieczeństwa i wspomagając proces współpracy grupowej polepszamy jakość procesu edukacyjnego, wyzwalamy twórczość i kreatywność.

Podczas mojego wystąpienia chciałabym zaprezentować uczestnikom przykłady zabaw, które mogą zostać użyte na zajęciach dydaktycznych i zainspirować do działania. Uczestnicy na własnym przykładzie będą mieli okazję się przekonać jakie ułatwienia niesie ze sobą ta metoda. W swoim wystąpieniu chciałabym się skupić na praktycznym wykorzystaniu gier edukacyjnych, zapraszając uczestników do zabawy.

***Socratic* – nowoczesne narzędzie testowania i... zabawy**

Ewa Zarzycka-Piskorz, Renata Iwan

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Testowanie jest trudne zarówno dla nauczycieli jak i uczniów. Nauczyciel staje przed licznymi wyzwaniami: jak dobrze wyważyć wszystkie elementy testu, jak dobrze przygotować test dla słabszych i mocniejszych studentów, jaką powinien mieć długość, jakie techniki egzaminacyjne będą najbardziej efektywne, jak sprawnie i szybko go ocenić, a przede wszystkim jak nie zginąć pod natłokiem prac do poprawienia? Z drugiej strony studenci też mają swoje lęki i niepokoje. Ich lista jest jeszcze dłuższa. Jednego chcą prawie zawsze: jak najszybciej poznać swoje wyniki. Aplikacja internetowa *Socratic* jest narzędziem testowym, które daje studentom taką możliwość. Ale można go też wykorzystać na wiele innych sposobów. Może służyć do powtórek, utrwalenia materiału, ćwiczeń diagnozujących poziom umiejętności, gier, badania i zasięgnięcia opinii, ewaluowania działań, przeprowadzania kwestionariuszy, głosowania, gromadzenia informacji. Nauczyciele, którzy tworzą własne zasoby, mogą z nich korzystać w każdym miejscu, w którym jest dostępny internet. Nie wymaga żadnych nadzwyczajnych urządzeń poza urządzeniami mobilnymi. Nie ma potrzeby drukowania niezliczonych papierowych kopii za każdym razem w innej grupie. Wszystkie materiały przechowywane są na koncie nauczyciela, który może się nimi dzielić z innymi nauczycielami podając tylko numer identyfikacyjny zadania. Wyniki zbiorcze i indywidualne są bezterminowo przechowywane. Każde zadanie może być wykorzystane jako wersja papierowa. Testowanie online jest dla studentów czymś zupełnie nowym, początkowo niepokojącym, później intrygującym, a w końcu oswojonym. Poznają jego udogodnienia, ale także pułapki i niedostatki. Doświadczenia zebrane w ciągu 2,5 roku pozwalają nam to narzędzie dokładnie praktycznie opisać i ocenić. Przyjrzymy się zaletom i wadom aplikacji z perspektywy nauczycieli, którzy w naszej jednostce korzystają z tego narzędzia, a także z perspektywy studentów.

STRESZCZENIA PLAKATÓW

*Streszczenia uszeregowano wg kolejności alfabetycznej
nazwisk pierwszych autorów.*

Mity w edukacji, czyli o znaczeniu *evidence based learning* w szkolnictwie wyższym

Beata Andrzejewska

Uniwersytet Wrocławski

Wielu nauczycieli akademickich chciałoby jak najlepiej wykonywać swoją pracę - wiąże się to z chęcią prowadzenia zajęć w sposób interesujący, ale również skuteczny. Edukacja na uczelni wyższej nie jest jednak wolna od mitów edukacyjnych, które nie znajdują potwierdzenia w badaniach naukowych, choć wiele osób jest przekonanych o ich prawdziwości. Takimi mitami są np. style uczenia się, rezygnacja z form wykładowych na rzecz warsztatów lub korzystanie z ankiet ewaluacyjnych. Wystąpienie ma na celu przedstawienie podstawowych informacji nt. nauczania opartego na dowodach naukowych (*evidence based learning*) oraz ukazanie przykładów mitów edukacyjnych. Przedstawione zostaną również przykładowe źródła, z których warto czerpać wiedzę nt. skutecznych metod nauczania, które można wykorzystać w trakcie prowadzonych zajęć ze studentami - zarówno w formie warsztatowej, jak i wykładowej.

Prezentacje multimedialne oparte na metodach naukowych – czego unikać i z czego korzystać przygotowując się do zajęć?

Beata Andrzejewska

Uniwersytet Wrocławski

Prezentacje multimedialne są bardzo często stosowaną metodą uzupełniającą warsztaty i wykłady. Jest to forma przekazu, która może być uznawana za atrakcyjną, ponieważ pozwala na zastosowanie wielu bodźców, które są niemożliwe lub trudne do wykorzystania podczas klasycznego wykładu (np. filmy, obrazy, schematy). Zakłada się więc, że takie urozmaicenie pozwala odbiorcom na lepszą koncentrację uwagi, co ma ułatwić zapamiętywanie. Niestety wyniki badań naukowych nie potwierdzają wielu z tych założeń - osoby zajmujące się edukacją często popełniają błędy związane z projektowaniem slajdów, np. skupiając się wyłącznie na zamieszczeniu omawianej treści lub na estetyce. Nieprawidłowo stworzone prezentacje nie tylko nie wspierają procesu uczenia, ale nawet mogą przyczyniać się do rozproszenia uwagi odbiorców i gorszego zapamiętywania treści. Celem prezentacji jest przedstawienie sposobów prezentacji danych, które ułatwiają odbiorcy przekierowanie uwagi na istotne aspekty komunikatu oraz ich zapamiętywanie. Omówione zostaną także typowe błędy rozprasające publiczność, np. dodawanie interesujących ciekawostek, stosowanie grafiki niezwiązanej bezpośrednio z tematem czy stosowanie podkładów muzycznych.

'Nowoczesne metody nauczania' i 'Style uczenia się'

Alina Błaszczuk

Uniwersytet Łódzki

Plakat 'Nowoczesne metody nauczania' prezentuje techniki, w których studenci pod kierunkiem wykładowcy lub samodzielnie stosują zróżnicowane sposoby i środki uczenia się przez: przyswajanie wiedzy, odkrywanie nowych wiadomości, rozwiązywanie problemów, przeżywanie i działalność praktyczną. Główny podział metod kształcenia to metody: podające, problemowe, programowe, praktyczne, eksponujące. W każdej z tych metod uwzględniona jest nowa metoda (jak np. *WebQuest*, kula śnieżna, *Mind Mapping*). Nowoczesne metody nauczania mają przede wszystkim aktywizować studentów. Powinny one podnosić umiejętności w zakresie takim, jaki przyda im się w przyszłym życiu - komunikacji, kierowania swoim dalszym rozwojem, współpracowania z innymi osobami, a także umiejętność efektywnego uczenia się. Wśród tych metod są: metoda przypadków, stolików eksperckich, tekstu przewodniego, metoda sytuacyjna, ikonografia, inscenizacja, gry dydaktyczne, seminarium, debata i dyskusja dydaktyczna.

Plakat "Style uczenia się" przedstawia style uczenia się, czyli sposoby w jakich najlepiej zapamiętujemy nowe informacje bądź uczymy się nowych umiejętności. Style zależą od zmysłów, dzięki którym informacja jest odbierana i przekazywana do struktur mózgowych. W związku z preferencją danego zmysłu, wyróżniamy: wzrokowca, słuchowca i kinestetyka. Przedstawione są obszary, jak funkcjonuje dany styl i kiedy się najlepiej uczy ze zwróceniem uwagi na metody XXI wieku (w tym nowoczesne technologie, mnemotechniki). Jedną z bardziej interesujących metod jest e-portfolio oraz metoda projektu, gdyż jej zalety wynikają z kompleksowego i konstruktywistycznego podejścia do edukacji - nadbudowywania na dotychczasowej wiedzy i doświadczeniach osobistych zespołu realizatorów projektu.

Dydaktyka przedmiotów przyrodniczych w międzynarodowych programach nauczania

Marcin Chrzanowski, Agnieszka Siporska, Joanna Lilpop, Maria Zachwatowicz

Uniwersytet Warszawski

Programem dominującym w szkołach z nauczaniem w języku obcym jest program matury międzynarodowej. Dodatkowo, na terenie całego kraju, funkcjonują szkoły z oddziałami dwujęzycznymi. Dotychczas na Uniwersytecie Warszawskim, w ramach bloku przedmiotów pedagogicznych nie prowadzono dla studentów zajęć przygotowujących ich do przyszłej pracy w języku obcym. Odpowiedzią na tę potrzebę jest przedmiot Dydaktyka przedmiotów przyrodniczych w międzynarodowych programach nauczania.

Jego celem jest ukształtowanie kompetencji studentów I, II i III stopnia Wydziałów Biologii i Chemii w zakresie nauczania przedmiotów przyrodniczych w języku angielskim. Zajęcia obejmują przygotowanie teoretyczne w zakresie konstrukcji wybranych programów nauczania, ich zakresu treści a także metodyki.

Wybrane cele szczegółowe kursu to:

- Zapoznanie studentów z celami kształcenia programów nauczania w systemie matury międzynarodowej.
- Zaznajomienie studentów z merytoryczną i językową dokumentacją w nauczaniu dwujęzycznym oraz w języku angielskim jako wyłącznym.
- Poznanie oraz praktyczne przećwiczenie metodyk prowadzenia zajęć, warsztatów i laboratoriów przyrodniczych w programie matury międzynarodowej.
- Poznanie literatury metodycznej i przedmiotowej wykorzystywanej przez nauczycieli i uczniów realizujących program matury międzynarodowej.
- Analiza programów nauczania (sylabusów) biologii, chemii i przyrody w programie matury międzynarodowej.
- Ćwiczenia praktyczne dotyczące sposobu sporządzania i oceniania prac pisemnych z biologii i chemii w IB.
- Nabycie umiejętności specyficznych dla biologii i chemii - pracy ze sprzętem biologicznym i chemicznym, szczególnie często stosowanym w doświadczeniach przyrodniczych w programie matury międzynarodowej.
- Zapoznanie studentów z teorią nauki.
- Poznanie podstaw metodologii pracy badawczej.

Chmura obliczeniowa jako narzędzie w dydaktyce akademickiej

Przemysław Gilski

Politechnika Gdańska

Chmura obliczeniowa jest niezwykle dynamicznym segmentem w branży nowych technologii. Innowacja ta zyskuje dużą popularność dzięki ciekawym rozwiązaniom, różnorodności oraz powszechnej dostępności zarówno na urządzenia mobilne, jak i stacjonarne. Stanowi także ciekawe narzędzie stosowane w komunikacji pomiędzy nauczycielem a uczniami na każdym poziomie kształcenia. Umożliwia skuteczną wymianę informacji oraz materiałów dydaktycznych zarówno w szkolnictwie podstawowym, średnim, jak i akademickim. W pracy przedstawiono zarys historyczny rozwoju usług w tzw. chmurze. Dokonano analizy warstwy sprzętowej oraz programowej, w tym obsługiwane typy danych oraz mechanizmy wymiany informacji pomiędzy użytkownikami. Przedstawiono wyniki badania przeprowadzonego na grupie 50 osób w wieku 18-25 lat, dot. ich preferencji, zwyczajów oraz oczekiwań względem tego typu usług.

Nauka przez ucieczkę? Czy *Escape rooms* można wykorzystać w dydaktyce?

Joanna Gołębiowska, Marta Jarosińska, Iwona Skorowska, Artur Eichmann

Uniwersytet Gdański

Escape rooms (ang. pokoje ucieczki) to rodzaj gry, w której uczestnicy poszukują wskazówek, rozwiązują liczne zagadki i wykonują zadania w celu osiągnięcia określonego celu - wyjścia z pokoju - w ograniczonym czasie. W pokojach tych oprócz zagadek ważny jest także klimat, tworzony w dużej mierze przez wystrój, jednak główną rolę odgrywa fabuła gry, którą uczestnicy mogą stworzyć sami poprzez rozwiązywanie zagadek w odpowiedniej kolejności, lub która jest z góry narzucona przez osobę prowadzącą - Mistrza Gry. W drugim wypadku gracze podążają za przedstawioną wcześniej narracją, a sposób i kolejność rozwiązywania sekretów ukrytych w pokoju nie ma tak dużego znaczenia.

Escape rooms w ciągu zaledwie kilku lat zyskały dużą popularność na całym świecie, w tym w Polsce, jako jeden sposobów spędzania wolnego czasu. Metoda ta od niedawna wykorzystywana jest także w biznesie, nie tylko jako forma integracji pracowników, ale również w celu analiz psychologicznych i wyboru naturalnych liderów; *escape rooms* wykorzystywane są także jako czasowa atrakcja w szkołach i bibliotekach.

Czy metodę to można wykorzystać także jako stały element w dydaktyce szkoły wyższej? Jaką zagadkę ukryć za zamkniętymi drzwiami? Jaka jest rola mistrza gry w ucieczce z pokoju?

Przykłady rozwiązań stosowanych w celu doskonalenia kompetencji kluczowych u studentów Biologii w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej

Beata Grembecka

Uniwersytet Gdański

Istnieje wiele definicji kompetencji kluczowych. Większość z nich opiera się na założeniu, że są one zbiorem wiedzy, umiejętności, dyspozycji, postaw i wartości niezbędnych do skutecznej realizacji założonych zadań, które mają wymiar praktyczny np. są wykorzystywane w codziennych sytuacjach. Generalnie kształtowanie kompetencji kluczowych opiera się na kształtowaniu postaw i przygotowaniu do następujących działań: ustawicznego zdobywania nowej wiedzy i umiejętności, samodzielnego korzystania z zasobów informacyjnych, współpracy z innymi, rozwiązywania problemów w sposób twórczy.

Biorąc pod uwagę praktyczny aspekt kompetencji kluczowych oraz ze względu na ich istotność dla przyszłego funkcjonowania w społeczeństwie, w ostatnich latach wiele uwagi poświęca się ich rozwojowi u uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. W szkolnictwie wyższym jest to natomiast aspekt, który bywa często pomijany, najprawdopodobniej z powodów związanych z wiekiem studentów, których przyjęło się traktować, jako dorosłych ludzi o ukształtowanych postawach. Powodem może być również przekonanie części wykładowców o tym, że studia w głównej mierze opierają się na przekazywaniu i zdobywaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej. Część nauczycieli akademickich rozwija kompetencje kluczowe swoich studentów będąc nieświadomym procesu, który zachodzi. Dlatego celem tej pracy jest zaprezentowanie kilku przykładowych sposobów, które stosowałam w trakcie pracy ze studentami nad pracą dyplomową. Metody, które zaprezentuję na plakacie, przedstawione zostaną w odniesieniu do czterech głównych etapów przygotowywania pracy dyplomowej na kierunku Biologia. Są to:

1. Wybór tematu pracy, planowanie i przygotowywanie do części doświadczalnej pracy;
2. Realizacja części doświadczalnej;
3. Analiza otrzymanych wyników i wnioskowanie na ich podstawie;
4. Redakcja pracy dyplomowej.

Poprzez taki układ treści chciałabym przedstawić nie tylko same metody, ale również podkreślić znaczenie nauczyciela, jako świadomego kreatora środowiska sprzyjającego rozwojowi, a w niektórych przypadkach także nabywaniu kompetencji kluczowych u studentów.

Przekraczając granice. Nauczanie języka polskiego jako obcego na warsztatach wyjazdowych

Anna Guzy, Karolina Graboń

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Plakat prezentuje strategie nauczania języka polskiego i kultury polskiej podczas warsztatów wyjazdowych (na przykładzie Szkoły Języka i Kultury Polskiej UŚ). Autorki zaprezentują formy i metody pracy z obcokrajowcami. Pokażą w jaki sposób budować pozytywne nastawienie do języka, uczyć historii i kultury, jak również prowadzić funkcjonalne zajęcia lektoratowe. Na posterze zaprezentowane zostaną przykładowe, zrealizowane warsztaty wyjazdowe na Ukrainie, w których brało udział 50 słuchaczy na dwóch poziomach znajomości języka.

Studenci jako twórcy akcji edukacyjnych, adresowanych do społeczności akademickiej – kształtowanie postaw poprzez modelowanie oraz kreatywne poszerzanie wiedzy

Małgorzata Hanć, Anna Braniecka, Kinga Kaczmarek, Magdalena Trzewik

Uniwersytet SWPS w Warszawie

Na plakacie zostanie zaprezentowane trzyletnie doświadczenie działalności Naukowego Koła Zaburzeń Nastroju na Uniwersytecie SWPS w Warszawie. Studenci Naukowego Koła Zaburzeń Nastroju za jeden z głównych celów stawiają sobie szerzenie wiedzy z dziedziny zaburzeń nastroju oraz docieranie z tą wiedzą do jak największej grupy odbiorców, zarówno wśród społeczności akademickiej, jak i poza Uczelnią oraz stwarzanie im możliwości interdyscyplinarnego spojrzenia na istotne problemy związane z zaburzeniami nastroju. Podejmują próby przekazywania treści o wysokiej wartości merytorycznej, w nowoczesnej, różnorodnej, często multimedialnej formie, przystępnej również dla odbiorców nie związanych z psychologią. Zorganizowali cykl wykładów otwartych ze specjalistami różnych dziedzin psychologii pod hasłem „Różne spojrzenia na dwubiegunowość”, brali udział w Mentoringu Naukowych Kół Studenckich - realizowanym w ramach projektu „Rozwój potencjału Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej poprzez dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, podczas którego nakręcili trzy multimedialne spoty dotyczące depresji, trzykrotnie zorganizowali obchody Światowego Dnia Dwubiegunowości na Uczelni, włączyli się w Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, organizując wystawę prac graficznych jednej ze studentek. W bieżącym roku akademickim, pilotażowo przeprowadzili trzy spotkania, planowanego na kolejny rok akademicki nowego cyklu spotkań „Zaburzenia nastroju w filmie”. Podczas realizacji wyżej wymienionych akcji społecznych studenci mieli okazję do wypracowania szeregu umiejętności miękkich, natomiast organizowanymi akcjami społecznymi oraz własnymi postawami starają się wpływać na postawy pozostałych członków społeczności akademickiej wobec zdrowia i choroby psychicznej.

Strona internetowa NKZN: <https://www.swps.pl/warszawa/organizacje-studenckie/nkzn>

Świat postapokaliptyczny jako model do zgrywalizowania ćwiczeń 'Biologia' dla kierunku Ochrona środowiska

Paulina Kozina, Karolina Cierocka

Uniwersytet Gdański

Gamifikacja jest jedną z metod zwiększania atrakcyjności przedmiotów akademickich, a także efektywnym narzędziem do kształtowania kompetencji pracy zbiorowej. Styczność z taką formą pracy na etapie studiów może przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu w dalszej ścieżce kariery.

W celu zachęcenia studentów do efektywniejszej pracy stworzono zgrywalizowany model kursu dla przedmiotu 'Biologia' w ofercie dla kierunku ochrony środowiska, jako alternatywę dla obecnego systemu przeprowadzania zajęć. Koncepcja oparta została o model, popularnego w ostatnim czasie, postapokaliptycznego świata, zniszczonego przez ludzkość, dążącego do odrodzenia. Student wciela się w rolę ocalonego, który początkowo, jako namiastka życia, próbuje przetrwać w surowym świecie.

Kurs przygotowany został z uwzględnieniem ogólnodostępnych narzędzi komunikacji (Facebook, email), metod wykorzystywanych w naukach biologicznych (badania terenowe, preparacja materiału) i programów z pakietu Office. Różnorodność zadań postawionych przed studentami wpływa nie tylko na rozwój kompetencji pracy w grupie, ale także daje możliwość opanowania wystąpień publicznych (prezentacja), wzmaga funkcje poznawcze (przygotowanie preparatu/zielnika; hodowla pleśniaka) oraz rozwija cechy manualne (rysunki preparatów). Alternatywna forma zajęć jest więc znakomitą formą odejścia od schematów i większej aktywizacji studentów, zwłaszcza jeśli chodzi o kierunki biologiczne, wymagające tego typu kompetencji.

Trzeci wymiar edukacji – zastosowanie drukarek 3D w dydaktyce akademickiej

Michał Krzyżowski, Jacek Francikowski, Bartosz Baran

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Druk 3D, pomimo swojego wieku, został spopularyzowany dopiero parę lat temu. Dzięki znaczącemu spadkowi cen samych urządzeń, maszyny tego typu zaczęły być powszechnie stosowane przez prywatne organizacje, a także uczelnie wyższe. Częstym problem na jaki napotykają nauczyciele jest brak niezbędnych i atrakcyjnych pomocy dydaktycznych, ilustrujących omawiane zagadnienia. W takim przypadku druk 3D staje się nieocenionym rozwiązaniem. Ze względu na możliwość fizycznego kontaktu studenta z obiektem, pomoce te są bardziej atrakcyjne niż prezentacje czy nawet animacje. Sam proces projektowania obiektów 3D jest okazją do nabywania kompetencji z zakresu użytkowania narzędzi cyfrowych, czy twórczego rozwiązywania napotkanych problemów. Druk 3D ma niesamowity potencjał edukacyjny, który nie musi ograniczać się do uczelni technicznych.

Metoda eksperymentu i krytyczne myślenie, czyli o dydaktyce współczesnego człowieka rozumnego

Joanna Lilpop, Maria Zachwatowicz, Marcin Chrzanowski

Uniwersytet Warszawski

O tym, że badania naukowe charakteryzuje racjonalne i krytyczne podejście do rzeczywistości, wie każdy z nas. Ale czy każdy maturzysta, nauczyciel, student, czy naukowiec umie w praktyce zastosować zasady racjonalności i krytycznej analizy przy projektowaniu swoich własnych projektów badawczych i obserwacji świata przyrodniczego? Badania i obserwacje prowadzone w Pracowni Dydaktyki Biologii WB UW dotyczą charakterystyki umiejętności badawczych zawodników Olimpiady Biologicznej, studentów, doktorantów i nauczycieli biologii, pod względem:

- jakości stawianych hipotez;
- doboru i charakterystyki zmiennych w badaniach eksperymentalnych;
- spójności projektu doświadczenia;
- jakości analizy wyników;
- wiarygodności wyników i wniosków.

Choć nie ma jednej „metody naukowej” służącej budowaniu wiedzy o świecie, to jednak identyfikujemy spójną grupę umiejętności związanych z prawidłowym prowadzeniem badań naukowych. Tworzymy nowatorskie programy dydaktyczne oparte o metodykę eksperymentu, wykorzystujące elementy *Inquiry Based Science Education* (IBSE) i *study case*. Kładziemy szczególny nacisk na elementy wiedzy z zakresu „The Nature of Science” oraz „*Theory of Knowledge*”. Podczas praktycznych i interaktywnych zajęć kształtujemy spójne umiejętności związane z procesem badawczym: logikę, precyzyjne rozumowanie, dociekliwość, myślenie krytyczne, kreatywność i wyobraźnię, umiejętność grupowego wypracowania rozwiązań.

Na bazie danych z badań oraz doświadczeń dydaktycznych, powstała unikalna pomoc dydaktyczna przeznaczona dla zdolnych uczniów, studentów i nauczycieli biologii - praktyczny poradnik „Jak przygotować pracę badawczą na Olimpiadę Biologiczną”. Promowane są w edukacji biologicznej pojęcia zmiennych i sposoby ich doboru. Pokazujemy, że każdy z nas może być częścią kultury dociekania naukowego, jeśli uważnie obserwuje otaczający świat, zadaje pytania i aktywnie poszukuje odpowiedzi testując kolejne hipotezy.

Proseminarium jako metoda zapobiegania i przeciwdziałania plagiatom wśród studentów

Monika Łozińska

Uniwersytet Szczeciński

Dostępne badania pokazują, że studenci nie tylko ściągają, ale także dopuszczają się plagiatów w swoich pracach zaliczeniowych oraz dyplomowych. Część z nich także zleca napisanie pracy licencjackiej lub magisterskiej innej osobie.

Przyczyny tego zjawiska są wielowymiarowe i dotyczą nie tylko pewnych uwarunkowań tkwiących w funkcjonowaniu środowiska akademickiego i problemach z kształceniem, ale także w niewiedzy i braku umiejętności w zakresie tworzenia prac. Dodatkowo studenci nie wiedzą, na czym polega uczciwe tworzenie pracy i czym jest plagiat.

Jednym ze sposobów zapobiegania i przeciwdziałania plagiatom wśród studentów może być cykl spotkań ze studentami pt. "Proseminarium". Takie zajęcia są skierowane do osób rozpoczynających pisanie pracy, szczególnie na II roku studiów licencjackich i obejmują swoją tematyką definicje plagiatów, rodzaje, sposoby analizy źródeł i ich selekcji, krytyczną ocenę ich przydatności. Istotna jest także strona techniczna pracy.

W moim przekonaniu takie zajęcia skutecznie "oswoiły by strach" przed pisaniem pracy i zniechęciły studentów do uciekania się do plagiatu.

Na plakacie omówię kolejne tematy poruszane w ramach cyklu i wskażę, dlaczego są tak istotne. Plakat ma zachęcać nauczycieli akademickich do podejmowania w ramach seminariów (lub osobnych proseminariów) wysiłków zapobiegających plagiatom.

Wykorzystanie zasobów internetowych na lektoracie języków rzadkich na przykładzie zajęć z języka koptyjskiego

Joanna Małocha

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Stopień wykorzystania sieci internetowej w edukacji akademickiej, a w szczególności w nauczaniu języków obcych, wzrasta w wyraźnie zauważalnym tempie. Przy czym z zastosowaniem na lektoracie nowinek z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych stosunkowo najmniej kojarzą się zajęcia z języków starożytnych, zwyczajowo łączone z tradycyjnym nauczaniem metodą gramatyczno-tłumaczeniową. Celem niniejszego referatu będzie natomiast analiza przykładu użycia internetowych materiałów edukacyjnych na zajęciach języka, który nie dość że należy do grupy rewitalizowanych, ale do tego zaliczany jest także do grupy rzadkich.

Autorka wystąpienia podejmie próbę stypologizowania zasobów internetowych, które mogą posłużyć do nauki koptyjskiego oraz dokona charakterystyki wydzielonych grup. Poszczególne typy materiałów edukacyjnych zostaną także ocenione pod względem ich użyteczności dydaktycznej i wartości merytorycznej. Zaś punkt wyjścia dla rozważań teoretycznych stanowią będą obserwacje poczynione przez lektorkę w trakcie pięciu lat prowadzenia zajęć koptyjskiego oraz badania ankietowe, jakie wykonano w grupie studentów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, którzy uczyli się wyżej wzmiankowanego języka w latach 2010-2015.

Studenckie koła naukowe jako element kształcenia studentów studiów kierunków inżynierskich na przykładzie kół działających przy Wydziale FTiMS Politechniki Gdańskiej

A. Mielewczyk-Gryń, P. Winiarz, B. Strzelecka, J. Karczewski

Politechnika Gdańska

W ramach Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej Politechniki Gdańskiej działają trzy studenckie koła naukowe: Koło Naukowe Studentów Fizyki, Koło Naukowe Matematyki oraz Międzywydziałowe Koło Naukowe Inżynierii Materiałowej. Każde z tych kół skupia studentów wszystkich trzech stopni studiów. Najstarszym i najprężniej działającym kołem jest pierwsze z nich - Koło Naukowe Studentów Fizyki - KNSF. Koło to zostało założone w latach dziewięćdziesiątych oraz reaktywowane w swojej obecnej formie w latach 2003-2004. Od tego czasu w ramach jego prac skupia się grupa kilkudziesięciu studentów wydziału. W ramach prac prowadzone są zarówno projekty naukowe jak i dydaktyczne. Prace koła umożliwiły szeregu studentom rozwinięcie swoich pasji i było dla nich początkiem kariery naukowej. W niniejszym wystąpieniu zostanie przedstawiona historia KNSF oraz jego wpływ na zainteresowania i karierę studentów Wydziału FtIMS.

Nowa społeczna odpowiedzialność uniwersytetów, czyli dobre praktyki dydaktyczne Uniwersytetu Śląskiego we współpracy z uczniami oraz nauczycielami szkół średnich

Magdalena Ochwat

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Od lat współpraca ze szkołami jest ważną częścią działalności Śląskiej *Alma Mater*. UŚ współprowadzi 5 liceów ogólnokształcących (prowadzenie wybranych zajęć, kół naukowych, organizacja inauguracji roku szkolnego w budynkach UŚ oraz zakończenia). Do tego tylko w ostatnim roku - 2016 - UŚ podpisał ponad 20 umów ze szkołami, głównie ponadgimnazjalnymi. Ciekawą formą takiej współpracy są: klasa prawnicza prowadzona przez Wydział Prawa i Administracji, klasa filologiczna, prowadzona przez Wydział Filologiczny oraz klasa z rozszerzonym językiem i kulturą chińską. Dodam, że również w spotkaniach ze szkołami biorą udział studenci, co pozwala im lepiej przygotować się do pracy pedagogicznej oraz uwrażliwia ich na potrzeby innych. W UŚ powołaliśmy zespół ds. współpracy ze szkołami, łatwiej nam pozyskiwać wykładowców i studentów do zajęć w szkołach. Ponadto np.: dla nauczycieli języka polskiego od roku prężnie działa Uniwersytet Polonistów, który spotyka się raz w miesiącu. Tematem przewodnim są przestrzenie spotkania, a gościliśmy już w ramach tej inicjatywy: prof. Tadeusza Sławka czy prof. Ryszarda Koziołka. W ramach UŚ działa również „Latający Uniwersytet”, który dojeżdża z zajęciami do szkół w mniejszych miejscowościach. W przyszłości planujemy uruchomić "Uniwersytet dla Najlepszych" uczniów z Regionu.

Wykorzystanie narzędzi IT na zajęciach z fizyki

Małgorzata Paprzycka

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poster będzie raportem z zajęć wyrównawczych z fizyki przeprowadzonych dla studentów I roku kierunku Technologie komputerowe z wykorzystaniem narzędzi IT. Zajęcia przeznaczone były dla studentów, którzy swą przyszłość zamierzali związać z informatyką, stąd pomysł, aby zastosować nowoczesne, informatyczne narzędzia do celów edukacyjnych. Zajęcia obejmowały 30h lekcyjnych, trwały jeden semestr. Miały "platformę komunikacji" w formie tablicy aplikacji *Padlet*, gdzie były dostępne materiały z zajęć oraz własne prace studentów; każdy z grupy miał do nich dostęp. Materiał dydaktyczny przedstawiany był za pomocą prezentacji w *Power Point* oraz *Prezi*. Część materiału została nagrana na filmach typu *Academia Khana*, np. rozwiązania trudniejszych zadań. Powtarzanie odbywało się za pomocą testów skonstruowanych w oparciu o formularze Google, na których studenci mogli do skutku wyćwiczyć dobre umiejętności. Do powtórek i podsumowania materiału na zakończenie poszczególnych zajęć wykorzystano quizy typu *Kahoot* czy *Mentimeter* bądź niektóre propozycje aplikacji *Learning Aps* (np. milionerzy). Ostatnie zajęcia przed kolokwium zaliczeniowym odbyły się w formie gry. Studenci podzieleni na grupy walczyli o punkty potrzebne do zdobycia góry, sami układali quizy, wymyślali zadania dla przeciwników, rozwiązywać zadania przygotowane przez kolegów i prowadzącą.

Na koniec cyklu zajęć zostali poproszeni o wypełnienie ankiety oceniającej. 80 % wypowiedziących się oceniło zaproponowaną formę zajęć jako przydatną, inspirującą. W wypowiedziach pojawiały się takie określenia jak "świeże", "nowe", "przydatne". Na przewrotne pytanie, czy formy zajęć w oparciu o grywalizację nie były zbyt infantylne, tylko jedna osoba odpowiedziała twierdząco.

Dla tej grupy studentów, z kierunku Technologie Komputerowe na Wydziale Fizyki, prowadzenie zajęć w oparciu o technologie IT i grywalizację okazało się skuteczne i inspirujące. Wszyscy studenci zaliczyli przedmiot, średnia roku była powyżej 4.

Twórcze i refleksyjne kształcenie przyszłych nauczycieli i pedagogów resocjalizacyjnych

Barbara Rdzanek

Uniwersytet Szczeciński

Twórczość i zdolności kreatywne człowieka stają się swoistym narzędziem ułatwiającym mu funkcjonowanie i radzenie sobie w nowych i nieznanym wcześniej sytuacjach oraz warunkującym osiągnięcie sukcesów w dziedzinach jego profesjonalnej działalności. Twórczość i zdolności kreatywne mają zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania w dzisiejszej rzeczywistości. We współczesnych pedagogicznych koncepcjach kształcenia nauczycieli podkreśla się rolę i znaczenie przygotowania kandydatów na pedagogów/nauczycieli do rozwijania twórczości uczniów. Wśród ważnych elementów składających się na kompetencje współczesnego pedagoga pojawiają się tzw. kompetencje kreatywne, które wiążą się z innowacyjnością oraz twórczą, prorozwojową skutecznością działań nauczyciela. Od nauczyciela, który skutecznie potrafi stymulować twórcze myślenie i ekspresję uczniów oczekuje się elastyczności, umiejętności dostosowywania stylu pracy i organizacji procesu dydaktycznego do specyfiki, zdolności i rozwoju jego wychowanków, innowacyjności i umiejętności wykorzystywania w swojej pracy nowych metod nauczania. Oczekiwania te są zasadne, gdyż w dzisiejszej szkole tradycyjne, wypracowane wzory zachowań i sposoby reagowania w relacjach nauczyciel – uczniowie częstokroć stają się zawodne i bezużyteczne, a współczesny nauczyciel skazany jest na poszukiwanie nowych rozwiązań, metod działania oraz nieznanym dotąd rozwiązań organizacyjnych. Twórczość nauczycielska jawi się zatem jako niezbędna potrzeba, trwały element towarzyszący pracy nauczyciela, który pozwala pokonywać i skutecznie eliminować różnorodne bariery, zapobiega rutynie oraz wzbogaca nauczycielską osobowość.

Rozwijanie kreatywności jako stałej cechy nauczycieli pojawia się również w koncepcjach edukacji do twórczości i w jej ramach, w treningach twórczego myślenia dla pedagogów. Uważa się, że pod wpływem takiego treningu nauczyciele stają się bardziej twórczy oraz potrafią skuteczniej wspierać twórcze uzdolnienia i pozytywnie wpływać na poziom kreatywności swoich wychowanków [1]. Wprowadzanie treningu twórczego myślenia do edukacji i przygotowania zawodowego przyszłych nauczycieli przyczynia się do rozwijania ich dyspozycji twórczych i twórczej postawy, ma pozytywny wpływ na samorealizację i zdrowie psychiczne [2]. Doświadczenia zdobyte w czasie zajęć z treningu twórczości pozwalają na uzyskanie szerszej perspektywy rzeczywistości pedagogicznej, rozwijają postawy sprzyjające twórczej pracy badawczej. Wśród postaw tych należy wymienić: odporność na stres, radzenie sobie z krytyką i ośmieszeniem, niezależność,

nonkonformizm, otwartość na nowości, umiejętność dostrzegania problemów, formułowania pytań, kwestionowanie tez oczywistych, przyznanie się do niewiedzy [3]. Twórczy pedagog trafniej diagnozuje twórczość swoich wychowanków, potrafi docenić jej efekty, adekwatnie na nie reagować, czyli rozpoznawać zachowania będące przejawem twórczości, wzmacniać i nagradzać ekspresję twórczą swoich podopiecznych. Wywiera tym samym niezwykle pozytywny wpływ na uczniów. Zatem stymulując i rozwijając twórczość nauczycieli pośrednio oddziałujemy na twórczość uczniów. Skoro działalność innowacyjna nauczyciela staje się nieodłącznym elementem nowoczesnej pracy pedagogicznej, zatem przygotowanie do twórczych działań powinno stać się trwałym elementem kształcenia zawodowego przyszłych nauczycieli. Tylko takie przygotowanie kadry nauczycielskiej pozwoli w praktyce urzeczywistnić ideę twórczej edukacji i twórczej szkoły. Twórczość w profesji nauczycielskiej jest środkiem przeciwdziałającym skostnieniu i rutynie, dostarcza środków do wprowadzania zmian oraz pomaga utrzymać „młodzieńczy” entuzjizm i tym samym zapobiega wypaleniu zawodowemu.

[1] G. Corey, M. Schneider Corey, *Mamy wybór. Zgłębienie osobistego rozwoju*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań (2002), s. 34.

[2] K. J. Szmidt, *Szkice do pedagogiki twórczości*, Wydawnictwo Impuls, Kraków (2001), s. 45.

[3] B. Matwiejów, *Twórcze aspekty badawczej i praktycznej działalności nauczycieli*. *Prace Pedagogiczne*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków (1995), s. 22.

Warsztat dydaktyczny w kształtowaniu kompetencji społecznych

Barbara Seweryn

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Kompetencje społeczne to zagadnienie, które można bardzo różnie definiować i rozważać na wiele sposobów w zależności od kontekstu. Analiza akademickiego kontekstu zagadnienia związana jest bezpośrednio ze zmianą standardów edukacyjnych. Stworzenie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego wymaga postawienia w centrum uwagi efektów kształcenia. Większa koncentracja na efektach kształcenia niż na samym procesie sprawia, że strzeżony przez państwo standaryzowany przebieg procesu kształcenia przestaje być gwarantem jakości. Funkcje taką zaczyna zaś pełnić konfrontacja zakładanych przez uczelnię efektów kształcenia ze zweryfikowanymi efektami uczenia się studentów (Instytut Badań Edukacyjnych, 2013). Edukacja medyczna stoi przed wyzwaniem wyuczenia zawodów, które w różnych sytuacjach życia człowieka wpływają bezpośrednio na najwyższą jego wartość - zdrowie. Nadawanie kwalifikacji w zawodach medycznych jest funkcją odpowiedzialną a wszystkie kierunki studiów - medyczne i te w ochronie zdrowia są kierunkami praktycznymi opartymi przede wszystkim na efektach uczenia się w kategorii umiejętności i postaw. Nauczanie wiedzy i umiejętności studentów na kierunkach medycznych jest oczywiste, jak w każdej innej profesji a metody nauczania wypracowuje się od lat. Umiejętności generyczne studentów przeważnie zostawione były na uboczu, kształtowały się niejako same. Dotychczas wydawało się, że samo uczęszczanie studentów na kierunkach medycznych na zajęcia z autorytetem w dziedzinie wiedzy pozwoli na właściwe ukształtowanie hierarchii wartości przyszłych absolwentów - pracowników ochrony zdrowia. Jest to jednak proces całkowicie niekontrolowany (Janczukowicz, 2013). Profesjonalizm akademicki oraz umiejętności generyczne (kompetencje społeczne) powinny być wyraźnie zaznaczone w curriculum, konkretne efekty kształcenia, strategie edukacyjne i walidacja efektów winny być z góry opracowane. Stąd warsztat dydaktyczny nauczycieli akademickich w tym zakresie wymaga weryfikacji i sprostaniu nowym wymaganiom edukacyjnym.

Historyczna analiza genezy i rozwoju zawodu nauczyciela

Martyna Siudak

Uniwersytet Gdański

Zawód nauczyciela to jeden z najstarszych zawodów świata. Nauczanie dzieci i młodzieży zaliczane było zawsze do najbardziej tradycyjnych obowiązków każdego społeczeństwa, a wraz z jego rozwojem ewoluowały funkcje społeczne i zawodowe nauczyciela. Literatura podaje, że pierwszy w dziejach świata nauczyciel rozpoczął swoją pracę około 2200 lat p.n.e. Pierwsze próby wprowadzenia obowiązku szkolnego zawierają przepisy Księstw Weimarskiego (1619), Gotajskiego (1642) i Brandenburgii-Prus (1698 i 1717). W Polsce po raz pierwszy obowiązek szkolny wprowadzony został w 1808 r. przez Izbę Edukacji Publicznej w Księstwie Warszawskim. Szkoła niejednokrotnie staje się dla wychowanka „drugim domem” - miejscem, w którym dzieci i młodzież spędzają większość czasu, poznają nowych ludzi i kształtują osobowość. W średniowieczu prawna organizacja uczelni wyższych wzorowana była na cechach rzemieślniczych. Ukończenie przez czeladnika pełnego cyklu szkolenia zwieńczone było przemianą w mistrza, czyli samodzielnego majstra - osoby uprawnionej do wykonywania danego zawodu. Obecnie okres studiów nie jednemu kojarzy się z krainą wiecznych imprez i rozkwitem życia towarzyskiego, a uwagę przykuwa mnogość kierunków i uczelnie konkurujące o kandydatów. Czy zawsze tak było? Kim był i kim jest nauczyciel? Jaką rolę pełni w społeczeństwie? Jakie jest jego najważniejsze zadanie?

Stres w pigułce, czyli jak nie zwariować na studiach

Martyna Siudak, Dominika Cylke

Uniwersytet Gdański

„Studiować” – według definicji Słownika Języka Polskiego oznacza zapoznawać się z czymś, przyglądając się czemuś uważnie lub czytając coś. Czas studiów to zazwyczaj okres trwający 3-5 lat, w którym młody człowiek dojrzewa, podejmuje decyzje i bierze za nie odpowiedzialność. Student rozpoczynający naukę na uczelni wyższej przechodzi trudny proces adaptacji do środowiska akademickiego. Proces ten związany jest z wieloma zmianami na różnych płaszczyznach: nowa szkoła, zmiana miejsca zamieszkania, konieczność podjęcia pracy, nowi nauczyciele i znajomi. Czasem konfrontacja wyobrażeń z zastałymi realiami może wywołać pewnego rodzaju szok i zagubienie albo może być przyczyną silnego stresu. Stres to zazwyczaj zjawisko wywołujące negatywne emocje. Radzenie sobie z nim to proces, w wyniku którego dana jednostka dąży do zneutralizowania nadmiernie obciążających czynników. Proces ten określany jest jako styl. Naukowcy wyróżnili trzy główne style radzenia sobie ze stresem: styl emocjonalny, zadaniowy i unikowy. Czy wiesz który styl reprezentujesz? Uważa się, że fizjologiczne reakcje stresowe pozostają poza naszą świadomą kontrolą, a te ze sfery psychicznej są zależne od sposobu w jaki postrzegamy świat oraz od naszych zdolności radzenia sobie ze stresem.

Od nastawienia do myślenia – uczenie się w perspektywie refleksyjnej

Kamila Olga Stępień-Rejszel

Uniwersytet Gdański

Uczenie się stanowi nieodzowny element współczesności. Aby odnaleźć się w gąszczu coraz to nowej wiedzy mechanizm uczenia się staje się naczelnym principium tworząc swoisty mechanizm katalizatora, który wartościuje, systematyzuje oraz szereguje wiadomości. Pojawia się tutaj pytanie w jaki sposób wykładowca może dodatkowo zaktywizować działanie mechanizmu uczenia się i jak sprawnie stymulować procesy poznawcze uczniów/studentów.

Proponowane przeze mnie wystąpienie skupia się właśnie wokół wspomnianej tematyki a za oś swoich rozważań przyjmuje badanie Rosenthala i Jacobson – wykonane w 1969 roku, którego wyniki stały się podstawą do powstania zasady samospełniającego się proroctwa, znanego także pod nazwą Efektu Pigmaliona. Ujawnione wnioski z badań w doniosły sposób podkreśliły rolę nauczyciela w kreowaniu klimatu klasy. Podczas wystąpienia, chcę dokonać współczesnej reinterpretacji przedstawionego badania z uwzględnieniem praktycznych wskazówek dla obecnej dydaktyki na przykładzie badań własnych.

Mikrokontrolery i układy modułowe – aspekty edukacyjne

Jarosław Wawer

Politechnika Gdańska

Zaawansowane układy elektroniczne są obecne i wykorzystywane w niemal każdej dziedzinie naszego życia. Wydawać by się mogło, że wprowadzanie coraz to nowszych i bardziej skomplikowanych układów sprawia, że Elektronika staje się coraz bardziej dziedziną zamkniętą i niedostępną dla przeciętnego człowieka nie mającego odpowiedniego wykształcenia kierunkowego. Paradoksalnie, niesamowity postęp w rozwoju podzespołów elektronicznych idzie w parze z dużym uproszczeniem aplikacyjnym. Mikrokontrolery (uC) są tu najlepszym przykładem. Są one rozbudowanymi układami scalonymi lecz obsługa ich jest niewiarygodnie prosta. Co więcej, możliwości zastosowań układów uC są ograniczane wyłącznie wyobraźnią użytkownika budującego urządzenie.

Przedstawione wystąpienie jest próbą odpowiedzi na szereg pytań: Studentów jakich kierunków warto zaznajamiać ze sposobami pracy z układami uC? Jakie są potencjalne korzyści z nauczania obsługi układów uC? Jaka będzie wyglądał dalszy rozwój tej dziedziny?

Jakiegokolwiek byłaby odpowiedź na te pytania szczegółowe jedna kwestia jest sprawą oczywistą - nie można ignorować postępu i nowych otwartych ścieżek rozwoju. To właśnie dzięki mikrokontrolerom dziedzina techniki która była dostępna tylko dla wąskiego grona fachowców staje się dostępna dla każdego.

J. Wawer, Układy uC szansą na masową popularyzację elektroniki, Elektronika dla Wszystkich 12 (2016) p14

TIK w uczeniu (się) biologii i przyrody – koncepcja programu zajęć dla studentów bloku pedagogicznego

Maria Zachwatowicz, Joanna Lilpop, Marcin M. Chrzanowski

Uniwersytet Warszawski

Nowoczesne 'e-narzędzia' dydaktyczne coraz częściej stanowią środek osiągnięcia celów dydaktycznych, są też zwykle entuzjastycznie przyjmowane przez uczniów.

Plakat przedstawia autorską koncepcję programu zajęć dla studentów realizujących blok pedagogiczny i przygotowujących się do roli nauczyciela biologii i przyrody.

Program zajęć obejmuje szereg narzędzi przydatnych w pracy nauczyciela przedmiotów przyrodniczych, pogrupowanych w bloki tematyczne takie jak: (i) aplikacje mobilne na telefony komórkowe i tablety wykorzystujące realną i wirtualną rzeczywistość, (ii) edukacyjne aplikacje komputerowe, (iii) narzędzia do tworzenia quizów, (iv) narzędzia do tworzenia prezentacji, (v) narzędzia zarządzania klasą oraz inne formy komunikacji z uczniami, (v) źródła grafiki udostępnianej na otwartych licencjach, (vi) elementy gamifikacji, (vii) elementy *webquestu*.

Przedstawiona koncepcja została częściowo wdrożona i przetestowana w ramach zajęć dydaktycznych prowadzonych przez autorów plakatu, natomiast pełna jej wersja planowana jest do zgłoszenia w ramach konkursu Funduszu Innowacji Dydaktycznych.

V Ogólnopolska Konferencja
Dydaktyki Akademickiej
Ideatorium

www.ideatorium.ug.edu.pl